

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU

KANUN NUMARASI

: 5510

KABUL TARİHİ

: 31/5/2006

YAYIMLANDIĞI RESMÎ GAZETE

: TARİH: 16/6/2006 SAYI: 26200

YAYIMLANDIĞI DÜSTUR

: TERTİP: 5 CİLT: 45

AKADEMİK

MADDE 34

DOÇ. DR. MEHTAP YÜCEL BODUR

ÖLÜM AYLIĞININ HAK SAHİPLERİNE PAYLAŞTIRILMASI

MADDE 34- Ölen sigortalının 33 üncü madde hükümlerine göre hesaplanacak aylığının;

a) (Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.) Dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i,

b) (Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olanların veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine %25'i,

c) (b) bendinde belirtilen çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle,

ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden başka aylık alan hak sahibi bulunmayanların her birine %50'si,

d) (Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.) Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babaya toplam %25'i oranında; ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki şartlarla toplam %25'i,

oranında aylık bağlanır. (Ek cümle: 21/3/2018-7103/66 md.) Ancak, hak sahibi çocuklardan 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmaları, bunlara aylık bağlanmasına engel oluşturmaz.

Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya soy bağı düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocukları ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

İLGİLİ MEVZUAT: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 2018/38 sayılı Genelge

KAYNAKÇA

ALPER Yusuf; Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku, 9. Baskı, Bursa 2018.

ARICI Kadir; Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara 2015.

ASLANKÖYLÜ Resul; Sosyal Sigortalar Kanunu Yorumu, Ankara 2003.

BALCI Mesut; Ölüm Gelir ve Aylıkları Bağlanması, Kesilmesi, Geri Alınması, Birleştirilmesi, Haczi, Ankara 2019.

BAŞBUĞ Aydın; Sosyal Güvenlik Sisteminde Sosyal Sigortalar, Ankara 2013.

BELVERENLİ Demet; “Kız Çocuklarının Hak Sahipliğinin İsteğe Bağlı Sigortalılıklarına Etkisi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXI, 2017, S. 3, 167- 199.

CANIKLIOĞLU Nursen; 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Açısından Geride Kalanların Korunması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1997.

ÇENBERCİ Mustafa; Sosyal Sigortalar Kanunu Şerhi, Ankara 1977.

DOĞAN YENİSEY Kübra; Social Security Law In Turkey, The Netherlands 2013.

ERGİN Hediye/ERTAN Emre; Ana ve Babadan Birinin Elde Ettiği Gelirin veya Aldığı Aylığın Diğerinin Ölüm Aylığına Hak Kazanmasına Etkisi, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, C. III, İstanbul 2011, 2325-2340.

GÖKALP CİVAN Arzu; Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2019.

GÖKTAŞ Murat/ ÖZDAMAR Murat; Ölen Sigortalının Anne ve Babasına Ölüm Aylığı Bağlanabilmesi İçin Aranan Koşullar, Yaklaşım Dergisi, Mayıs 2015, Sayı: 269.

GÜZEL Ali/ OKUR Ali Rıza/ CANIKLIOĞLU Nursen; Sosyal Güvenlik Hukuku, 18. Bası, İstanbul 2020.

HÜSEYİNLİ Namık/AKTUĞ Semih; “Türkiye ve Azerbaycan Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası” Kamu-İş; C.12, S.4, 2012, 125-153.

İNCEMAN Ali; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi, Cilt 1, Ankara 2023.

KORKUSUZ Refik/ Uğur Suat; Sosyal Güvenlik Hukuku, 3. Baskı, Bursa 2013.

KÖME AKPULAT Ayşe; Boşandığı Eşiyle Fiilen Birlikte Yaşayan Eş ve Çocukların Gelir ve Aylıklarının Kesilmesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10(2), 2019, 400-417.

KURUCA Mustafa/ ÖZDAMAR Murat; Tüm Yönleriyle Emeklilik, 2. Baskı, Ankara 2013.

ÖZDAMAR Murat; Kadınlara Eşinden ve Anne-Babasından Ölüm Aylığı Bağlanması, E-Yaklaşım Dergisi, Temmuz 2024, Sayı: 379.

SGK, Ölüm Sigortası İle İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Ölüm Geliri İlk ve İkinci Karar İşlemleri Eğitim Notu, Ankara 2018. (Eğitim Notu)

SÖYLEMEZ Hilal; Sosyal Güvenlik Hukukunda Denetim Usulleri ve Uygulama Sorunları, İstanbul 2019.

SÖZER Ali Nazım; Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2019.

SÜMER Haluk Hadi; Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara 2020.

TUNCAY A.Can; “5510 Sayılı Kanun Açısından Ölüm Sigortası”, Prof. Dr. Ali Güzel’e Armağan, C. 2, İstanbul 2010, 1231-1245.

TUNCAY A.Can/ EKMEKÇİ Ömer; Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 20. Bası, İstanbul 2019.

UŞAN M.Fatih; Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları, 2. Baskı, Ankara 2009.

YORULMAZ Çiğdem; “Ölüm Sigortası”, Ankara Barosu Dergisi, Y.68, S.3, 2010, 289-309.

YÜCEL Mehtap; 5510 Sayılı Kanunda Malullük Sigortası, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Seçme Yazılar 3, Ankara 2010, 327-358.

1. HAK SAHİPLERİ BAKIMINDAN ARANAN ŞARTLAR¹

“Hak sahibi” ifadesi kanuni tanımını sarıh bir biçimde 5510 sayılı Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasının 7. bendinde bulmuştur. İlgili hükme göre, “*Hak sahibi: Sigortalının veya sürekli iş göremezlik geliri ile malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü halinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş, çocuk, ana ve babasını*” ifade etmektedir. Kanunda hak sahibi olabilecekler eş, çocuk ve ana baba olarak sınırlı sayı esasına göre sayılmıştır. Bir başka deyişle bu sayılanlar dışında örneğin hala, dayı, kardeş, dede hak sahibi sayılamazlar². Yalnızca cenaze ödeneğinde kardeşe de hak tanınmaktadır (5510 sayılı Kanun md. 37). Mirasçı ve hak sahibi tabirleri birbirinden farklı terimlerdir³. Bu nedenle mirası reddi geçerli olduğu halde ölüm aylığı almaya devam edebilirler⁴.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin geçici md. 4/2 hükmüne göre “(Değişik: RG-5/12/2017-30261) Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalıların hak sahiplerine gelir veya aylık bağlanmasında,... hak sahiplerine ilişkin koşulların tespitinde ise hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihteki Kanun hükümleri uygulanır.” O halde hak sahiplerine ilişkin koşulların tespitinde ise hak kazanma şartlarının gerçekleştiği tarihteki Kanun hükümleri uygulanır⁵. Ölüm 1.10.2008 öncesinde gerçekleşse de 5.12.2017 tarihinden sonra talepte bulunanların hak sahipliği sıfatı 5510 sayılı Kanunun 34. madde hükümlerine göre belirlenecektir.

¹ 5510 sayılı Kanunun 34. maddesinin şerhine ilişkin bu çalışmanın esasını, Mehtap Yücel Bodur tarafından yazılmış ve Seçkin Yayınevi tarafından 2021 yılında Ankara’da basılmış olan “Türk ve Avrupa Birliği Sosyal Güvenlik Hukukunda Ölüm Sigortası” başlıklı kitap oluşturmaktadır. Kitabın tam metni ve konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için yazarın ilgili eserine bakınız.

² **Çenberci**, s.504. **Aslanköylü**, s.267. **Caniklioğlu**, s.27.

³ **Çenberci**, s.504. **Aslanköylü**, s.267. **Tuncay/Ekmekçi**, s.552. **Başbuğ**, s.33.

⁴ **Tuncay/Ekmekçi**, s.552. **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s.617. **Korkusuz/Uğur**, s.391. **Çenberci**, s.260. **Aslanköylü**, s.267. **Alper**, s.348. **Sözer**, s.456. **Sümer**, s.241. **Uşan**, s.233. **Tuncay**, s.1241. **Kuruca/Özdamar**, s.191. **Yorulmaz**, s.292.

⁵ **İnceman**, s.765.

5510 sayılı Kanunun “Ölüm aylığının hak sahiplerine paylaşılması” başlıklı 34. maddesinde ölen sigortalının hesaplanan aylığının dul eşine, çocuklarına ve ana babasına ne oranda dağıtılacağı hüküm altına alınmıştır. Her bir hak sahibi için özellikli durumlar da ilgili hükümdede ifade edilmiştir. Bu oranlarda hesaplanıp bağlanan aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemeyecektir. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılmaktadır.

A. GERİDE KALAN EŞ

Sigortalının ölümü ile kendisine ölüm aylığı bağlanabilecek olan hak sahiplerinin ilki dul kalan eşidir. Dul kalan eş, erkek ya da kadın olabilir. Geride kalan eşin ölüm aylığına hak kazanabilmesi için sahip olması gereken şartlar ölen sigortalı ile Türk Medeni Kanununa uygun olarak evli olmak ve sigortalının ölümü sonrasında yeniden evlenmemektir. Geride kalan eşin kendi çalışmasından dolayı gelirinin bulunması yahut gelir/aylık alması durumu ölüm aylığı almasına engel değildir. Bu durumda sadece ölüm aylığının oranı değişecektir.

İmam nikâhı ya da evlilik dışı birlikte yaşama durumları resmi evlilik olarak sayılmaz ve geçimi ölen sigortalı tarafından sağlanıyor olsa bile geride kalan eş olarak hak sahibi olamaz⁶. Türk hukukunda “eş” yalnızca yasal evlilik bağı içinde bulunan kişidir. Eş olabilmek için farklı cinsiyetten olmak, arasında evlenme engeli bulunan hısımlardan olmamak ve 17 yaşını doldurmuş olmak gerekir (TMK md. 124-129-134). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 2 Kasım 2010 tarihli Şerife Yiğit-Türkiye kararı imam nikâhlı birlikteliklerin ölüm aylığına hak kazandırıp kazandırmayacağı hususuna ilişkin önemli bir karardır. AİHM kararında, bahse konu muamele farklılığı ile güdülen meşru amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunduğu sonucuna varmıştır⁷.

Ölüm sigortasından sağlanan menfaatlere hak kazanabilmek bakımından resmi olarak evli olan eşlerin de evlilik bağının ölüm anında mevcut olması gerekir. Boşanma davası devam ederken ölen sigortalının eşinin hak sahipliğinin akıbeti tartışılmalıdır. 2016 yılından beri devam eden SGK uygulamasına göre⁸ bu durumda ikili bir ayrıma gidilmektedir:

- Ölen sigortalının mirasçıları tarafından boşanma davasına **devam edilmemişse**, evlilik boşanma ile değil ölüm ile sonuçlanır. Bu halde dul kalan eşe 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre **aylık bağlanır**.

⁶ **Aslanköylü**, s.269. **Caniklioğlu**, s.195. **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s. 626. **Tuncay/Ekmekçi**, s.552. **Korkusuz/Uğur**, s.388. **Alper**, s.291. **Doğan Yenisey**, s.153. **Sözer**, s.458. **Tuncay**, s.1232.

⁷ AİHM Büyük Daire, Şerife Yiğit-Türkiye, Başvuru no. 3976/05, 2 Kasım 2010, T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı Gayriresmi Özet Çevirisi, 2010.

⁸ Bu tarihten önceki SGK uygulamasına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **Gökalp Civan**, s.106.

- Ölen sigortalının mirasçılarında birinin davaya **devam etmesi** ve mahkeme kararı ile dul kalan eşin kusurlu olduğunun tespit edilmesi halinde **aylık bağlanmaz**. Ancak bu mahkeme kararı verilip kesinleşene kadar geçen sürede dul kalan eşe aylık bağlanır ve kesinleşme tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren aylığın kesilmesi gerekir⁹.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi de kararlarında¹⁰ SGK uygulaması ile paralel bir biçimde hüküm tesis etmektedir.

Boşanma süreci ile ölüm aylığı hakkında doğan bir diğer sorun ise boşanma ilamının henüz kesinleşmediği bir dönemde sigortalının ölümü halinde, boşanma kararı kesinleşene kadar davalı eşin hak sahipliğinin akibetidir. Öğretide bir görüşe göre mahkemenin verdiği boşanma kararı kesinleşene kadar davalı eş hak sahipliği sıfatını koruyacak ve ölüm aylığını almaya devam edecek; kararın kesinleşmesiyle boşanma işlemi tamamlanmış ve hak sahipliği sıfatı da ortadan kalkmış olacaktır¹¹. Ancak öğretide başka bir görüşe göre sigortalı dava henüz kesinleşmeden ölürse dava düşecek ve geride kalan eş, eş sıfatının sağladığı tüm haklardan faydalanabilecek ve kendisine ölüm aylığı da bağlanabilecektir¹².

5510 sayılı Kanununun 34. maddesi uyarınca ölüm aylığının, sigortalının dul eşine %50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde %75'i bağlanır.

O halde geride kalan eşin (dul eşin) pay oranı (hissesi) aylık bağlanmış çocuğunun bulunup bulunmamasına göre değişmektedir. Belirtilmelidir ki "Aylık bağlanmış çocuğu" ifadesi dul kalan eşin ölen sigortalıdan olan çocuğunu ifade eder. Bu nedenle dul kalan eşin daha önceki evliliğinden olan çocuğu ya da ölen sigortalının daha önceki evliliğinden olan çocuğu dul kalan eşin aylık oranını etkilemez¹³. Buna göre:

1. Öncelikle çalışmayan ve kendi sigortalılığında dolayı gelir veya aylık almayan dul eşin, aylık bağlanmış çocuğu bulunursa pay oranı (%50)'dir. Kendi sigortalılığı dışında başkaca bir sebepten gelir veya aylık alıyor ise hissesi yine (%50) olarak kalacaktır.

⁹ 2018/38 sayılı Genelge, İkinci Kısım, Dördüncü Bölüm, 2.2.1.

¹⁰ Y.10.HD. E. 2018/4682, K. 2020/489, T. 23.1.2020.

¹¹ **Gökalp Civan**, s.107.

¹² **Caniklioğlu**, s.32.

¹³ **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s.634.

2. Aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eş 5510 sayılı Kanununun 5. maddesinin 1. fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri kapsamında çalışıyorsa pay oranı (%75)'dir.
3. Aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eş 5510 sayılı Kanununun md. 4/1 (b) bendi kapsamında çalışıyorsa pay oranı (%50)'dir.
4. Aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eş yaşlılık aylığı alıyor ise pay oranı (%50)'dir.
5. Hak sahibi olarak dul eş ve üç çocuk olursa pay oranları sırasıyla eş 2/5, çocuklar 1/5'erdir.
6. Hak sahibi olarak dul eş ve dört çocuk olursa pay oranları sırasıyla eş 2/6, çocuklar 1/6'sardır.
7. Hak sahibi olarak dul eş, iki çocuk, anne ya da babadan birisi olursa pay oranları sırasıyla 2/5, 1/5'er ve 1/5'tir.
8. Hak sahibi olarak dul eş, iki çocuk, anne ve baba olursa pay oranları sırasıyla 2/5, 1/5'er ve 1/10'ardır.

5510 sayılı Kanununun 34. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki "veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması" ibaresinin Anayasaya aykırılığı iddia edilmiş olup Anayasa Mahkemesine iptal davası açılmıştır. Anayasa Mahkemesi ilgili kuralda, sadece geride kalan eşin çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık bağlanmış olması halinde ölüm aylığının %25 azaltılarak bağlanması öngörülmekte olup eşin kendi çalışması ya da sigortalılığı nedeniyle elde ettiği gelir ya da kazancına dokunulmadığı; dolayısıyla kuralın, sosyal güvenlik hakkını ortadan kaldıran bir yönü bulunmadığı gibi adil olmadığına da söylenemeyeceği; ölüm aylığındaki %75'lik oranın, ölen eşin yokluğunda aylık ve geliri olmayan eşi desteklemeyi amaçladığı gözetildiğinde, kendisine ölüm aylığı bağlanacaklardan, çalışan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık bağlanmış olan eş ile çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık bağlanmamış olan eşin konumlarının aynı olmadığını ve eşitlik ilkesine aykırılığın bulunmadığını belirterek iptal istemini reddetmiştir¹⁴.

Dul eşin sigortalı çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle malullük ya da yaşlılık aylığı alması ölüm aylığı hissesini değiştirebilir. 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen 5510, m.4/I-(a), 4/I-(b) veya 4/I-(c) kapsamındaki sigortalının hak sahibi eşi dışında, ölüm aylığına hak kazanmış çocuk bulunmuyor ise eşin çalışması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir ya da aylık alması, ölüm aylık hissesini % 75'den % 50'ye (5510, m.34) indirir. Aynı oranlar, aktif ve SGK'ya devir banka sandıklarından aylık bağlanacak dul eş için de geçerlidir. (5510, geçici m.20/XI) Yine ölen 5434 sayılı Emekli Sandığı iştirakçisi sigortalının dul eşinin, başka aylık alan yoksa

¹⁴ AYM, E. 2008/56, K. 2011/58, T. 30.3.2011. Resmi Gazete T. 28.12.2011, Sayı: 28156.

%75, aylık alan bir çocuk varsa % 60 olan aylık hissesi 5434 sayılı Kanun kapsamından emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı alan veya iştirakçi olan dul eş için yüzde 50 olarak uygulanır (5434, m.68).¹⁵

B. ÇOCUKLAR

Türk sosyal güvenlik hukukunda ölüm sigortasından sağlanan menfaatlardan faydalanabilecek olan ikinci grup ölen sigortalının çocuklarıdır. Kanun kapsamında sınırlı bir biçimde hak sahibi olabilecek “çocuklar” sayılmıştır. Bunlar ölen sigortalının biyolojik çocuğu ya da evlat edindiği çocuğu olabilir. Ancak kendi biyolojik çocuğu olmayan ya da evlat da edinmediği eşinin çocukları yani üvey çocukları yahut koruyucu ebeveynliğini üstlendiği çocuklar, süt çocukları, evinde büyüyüp onun desteğine bağlı olarak yaşayan torunları ya da küçük kardeşleri veya diğer çocuklar Türk hukuku bakımından hak sahibi olamamaktadır.¹⁶

Ölen sigortalı, kadın ise, çocuğu ile soybağı doğumla kurulur (TMK md.282). Baba yönünden hak sahibi olabilmek için çocukların ya evlilik birliği içinde doğması ya tanınması yahut soybağının evlenmeyle düzeltilmesi veya mahkemenin soybağına ilişkin babalık kararıyla babalığın hükme bağlanmış olması gerekir.

Hak sahibi olan biyolojik çocuklar konusunda 5510 sayılı Kanununun 34. maddesinde yer alan tartışmaya değer bir ifade de “sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları”dır. Hükmün amacı erkek sigortalının öldüğü tarihte eşinin gebe olması ve çocuğun ölüm tarihinden sonraki 300 gün içinde doğması halidir. Ancak bu hüküm teknolojinin de ilerlemesiyle çok çeşitli sorunlara yol açabilir. Örneğin, dondurulan embriyo, babanın ölümünden sonra sağ kalan eşin rahmine yerleştirilirse ya da dondurulan sperm, babanın ölümünden sonra sağ kalan eş tarafından kullanılırsa ölüm aylığı bakımından durum ne olacaktır?

2238 sayılı Kanununun “Üremeye yardımcı tedavi uygulamaları” başlıklı 15.11.2018 tarihli ek madde 1 hükmüne göre, “Doğal yollarla çocuk sahibi olunmadığı veya tıbbi gereklilik bulunduğu hâllerde, kadın ve/veya erkeğin üreme hücrelerinin tıbbi yöntemlerle döllenmeye elverişli hâle getirilmek ve vücut içinde veya dışında döllenmesini sağlamak suretiyle üreme hücreleri veya embriyo anne adayına uygulanabilir. Bu yöntem sadece evli olan eşler arasında gerçekleştirilir.” O halde söze konu durumda eşinin ölümünden sonra artık dul bir kadın söz konusudur. Nakil evli olan eşler arasında olmamaktadır. Dolayısıyla hükümden sigortalının öldüğü tarihte hamile olan eşin ölümden itibaren 300 gün içinde doğan çocukları anlaşılmalıdır.

¹⁵ Özdamar, s.2.

¹⁶ Güzel/Okur/Caniklioğlu, s.615. Aslanköylü, s. 269. Çenberci, s.165. Caniklioğlu, s.38. Tuncay/Ekmekçi, s. 553. Korkusuz/Uğur, s.388. Doğan Yenisey, s.153. Sözer, s.458. Uşan, s.232. Tuncay, s.1233.

Ölen sigortalının biyolojik çocukları dışında hak sahibi olabilen diğer çocukları ise evlatlıklarıdır. TMK'nın 306. maddesine göre eşler, ancak birlikte evlât edinebilirler; evli olmayanlar birlikte evlât edinemezler. Eşlerin en az beş yıldan beri evli olmaları veya otuz yaşını doldurmuş bulunmaları gerekir. Eşlerden biri, en az iki yıldan beri evli olmaları veya kendisinin otuz yaşını doldurmuş bulunması koşuluyla diğerinin çocuğunu evlât edinebilir. Şayet ölen sigortalı, eşinin çocuğunu evlat edinmediyse, yukarıda da belirtildiği gibi, üvey çocuk ölen sigortalıdan hak sahibi olamayacaktır. Ancak ölen sigortalının tek başına evlat edinmesi ve evlatlığın hak sahibi olması da mümkündür. TMK md. 307'ye göre, evli olmayan kişi otuz yaşını doldurmuş ise tek başına evlât edinebilir. Otuz yaşını doldurmuş olan eş, diğer eşin ayırt etme gücünden sürekli olarak yoksunluğu veya iki yılı aşkın süreden beri nerede olduğunun bilinmemesi ya da mahkeme kararıyla iki yılı aşkın süreden beri eşinden ayrı yaşamakta olması yüzünden birlikte evlât edinmesinin mümkün olmadığını ispat etmesi hâlinde, tek başına evlât edinebilir. Tek başına evlat edinme halinin 5510 sayılı Kanun kapsamında en önemli etkisi, evlatlığın sadece evlat edinen sigortalıya hak sahibi olabilmesidir; evlat edinenin değil de eşinin ölmesi halinde evlatlık bu kişinin hak sahibi olamayacaktır.

SGK, 21.06.2022 tarihli E.47687443 sayılı yazısına göre çocuk hem biyolojik anne babasından hem de evlat edinen anne babasından iki aylık ile sınırlı olmak üzere 5510 sayılı Kanun md.54 hükmünün uygulanmayarak iki aylığı da tam olarak alabilir. Kanımızca bu durum, kanunda tahdidi bir şekilde gelir/aylıkların birleşmesinin sayılması durumu karşısında SGK uygulamasına göre değil, açık kanun hükmü ile şekillenmelidir.

5510 sayılı Kanununun 34. maddesinde biyolojik ve evlatlık çocukların hak sahibi olabileceği belirtildikten sonra, bu çocukların ölüm aylığına hak kazanabilmesi için ortak bir şart öngörülmüştür. İlgili düzenlemeyle 5510 sayılı Kanununun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan geride kalan çocuklar hak sahibi olabilecektir. O halde belirtilmelidir ki geride kalan eşten farklı olarak geride kalan çocukların çalışmaları/kendi sigortalılıklarından gelir aylık almaları, hak sahibi olma niteliklerine olumsuz etki etmektedir.

5510 sayılı Kanununun 5. maddesinin 1. fıkrasında yer alan istisna sayılan bentler sırası ile: *“a) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, iş kazası ve meslek hastalığı ile analık sigortası uygulanır ve bunlar, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.*

b) (Değişik: 13/2/2011-6111/24 md.) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası; meslekî ve teknik ortaöğretim ile yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tu-

tulan öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında tamamlayıcı eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46'ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, 82'nci maddeye göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanır. Bu bentte sayılanlar, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar hakkında ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

e) (Değişik: 13/2/2011-6111/24 md.) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile (...) (1) genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. (Ek cümle: 11/10/2011-KHK-665/30 md.) Bunlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsü olmakla birlikte bu Kanun kapsamında işyeri ve işveren sayılmaz." biçimindedir.

Yukarıda sayılanlar dışında hak sahibi çocuklardan 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların, md. 4/1 (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmaları, bunlara aylık bağlanmasına engel oluşturmaz (5510 sayılı Kanun md. 34). Dolayısıyla öğrenimleri boyunca md. 4/1 (a) bendi kapsamında bağımlı çalışsalar bile ölüm aylığı bağlanmasına engel olmayacak ya da hâlihazırda aldıkları aylıkları kesilmeyecektir. Ancak öğretilerde bu durum yalnızca md. 4/1 (a) bendi kapsamında çalışmayı kapsadığı ve (b) ile (c) bentlerine göre çalışmayı hariç bıraktığı için eşitlik ilkesine aykırı görülmektedir¹⁷. Ölüm aylığının bağlanmasına ya da kesilmesine neden olmayacak diğer haller ise işsizlik ödeneği almaları ve salt isteğe bağlı sigortalı olmaları durumlarıdır. Zira bu durumda kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık alıyor sayılmayacaklardır. Ancak isteğe bağlı sigortalılığının sonucunda kendisine aylık bağlanması müstesnadır¹⁸.

Bunlar dışında çocukların durumu cinsiyetlerine ve malullük hallerine göre farklılıklara tabidir.

aa. Erkek Çocuklar

5510 sayılı Kanunun 34. maddesine göre erkek çocuklara ölüm aylığı bağlanabilmesi için 5510 sayılı Kanunun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç çalışmamaları veya kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması ve öğrenci değilse 18, orta öğrenim yapması halinde 20, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olması

¹⁷ Alper, s.345.

¹⁸ Belverenli, s.190.

şarttır. Yükseköğrenim; lisans, yüksek lisans ve doktora öğreniminin her bir aşamasını kapsamaktadır. 25 yaşının doldurulmasına rağmen eğitimler devam ediyorsa artık 25 yaşının doldurulması ile ölüm aylığı kesilecektir.

İkinci bir üniversite okunmaya başladığında yine 25 yaşına kadar aylık bağlanmaya devam edilecek, 25 yaşının doldurulması ile öğrenciliğin devam edip etmediğine bakılmasızın aylık kesilecektir. Orta öğrenimin 20, yükseköğrenimin ise 25 yaşından önce bitirilmesi halinde, ölüm aylıkları bu yaşlar beklenmeden kesilmektedir. Örneğin lisans eğitiminin 22 yaşında bitirilmesi ve lisansüstü eğitime geçilmemesi durumunda mezuniyet tarihini takip eden aybaşından itibaren ölüm aylığı kesilecektir. Ancak yükseköğrenim yaparken bu dönemde evlenirlerse erkek çocukların evlenmesi halinde aylıkları kesilmeyecektir¹⁹.

Mesleki eğitim gören 18 yaşından büyük çocukların ölüm aylığına hak kazanıp kazanamayacağı hususuna da değinilmesi gerekmektedir. Konu SGK'nın 2018/38 sayılı Genelgesi'nde "3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanuna tabi olarak çı-
rak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime devam eden 18 yaşından büyük öğrencilere gerek mülga kanun gerekse Kanun hükümlerine göre ölüm geliri/aylığı bağlanmasına imkân bulunmamaktadır."²⁰ şeklinde bir açıklama ile SGK uygulamasının ölüm aylığı bağlamamak doğrultusunda olduğunu göstermektedir. Oysa kanımızca bu uygulama 6764 sayılı Kanunla değiştirilen Mesleki Eğitim Kanununun 18. maddesi ile hukuki dayanaktan yoksun hale gelmiştir.

Ölüm sigortasında hak sahibi çocukların yaş hesabında, ölen sigortalının 5510 sayılı Kanuna veya mülga kanunlar kapsamında ilk defa malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olduğu tarihte, nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının çalışmaya başlamasından sonra doğan çocukların ise nüfus kütüğüne ilk yazılan doğum tarihleri, esas alınmaktadır (SSİY md.85)²¹.

bb. Kız çocuklar

5510 sayılı Kanunun 34. maddesine göre kız çocuklarının ölüm aylığına hak kazanabilmeleri için, çalışmamaları veya kendi sigortalılıklarından dolayı gelir veya aylık almamaları gerekmektedir. Ayrıca kız çocuklarının yaşları ne olursa olsun evli olmaması, evli olmakla birlikte sonradan boşanması veya dul kalması şarttır. Belirtilmelidir ki erkek çocuklarından farklı olarak kız çocukların hak sahibi olma şartları içerisinde belli yaşlara kadar öğrenci olma koşulu aranmamaktadır. Başka bir ifadeyle ölüm aylığından yararlanmak bakımından herhangi bir yaş şartı aranmamaktadır. Ancak evlenmesi duru-

¹⁹ Tuncay/Ekmekçi, s. 554.

²⁰ 2018/38 sayılı Genelge 1. Kısım 4. Bölüm 2.2.2.1.

²¹ 2018/38 sayılı Genelge, 1. Kısım, 3.

munda da yaşı kaç olursa olsun yahut öğrenime devam edip etmesin aylıkları kesilmektedir²².

Belirtelim ki; 1 Ekim 2008 tarihinden önce yürürlükte bulunan sosyal sigorta kanunları kız çocuklarının hak sahibi sayılma koşullarını farklı belirlemiştir. Bu düzenlemelerde kız çocuklarının hak sahipliği için evli olmamak, evli olmakla beraber sonradan boşanmak veya dul kalmak genel koşul olarak belirlenmiştir.

506 sayılı Kanuna göre, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan asli sigortalı geliri veya aylığı almayan kız çocukları hak sahibidir. Banka sandıkları için de aynı şartlar geçerlidir. 1479 sayılı Kanun ise önceleri geçimi sağlayacak gelir bulunmama şartını sonradan sigortalı çalışmamak veya kendi sigortalılığı nedeniyle aylık almamak olarak revize etmiştir. 5434 sayılı Kanun ise kız çocuğunun devlet memuru olmamasını (5434 veya 5510, m.4/I-c sigortalısı olmayan) aylık almak için yeterli görmüştür. Tarım SSK ve Tarım Bağ-Kur Kanunlarında ise sigortalı çalışmamak veya kendi sigortalılığı nedeniyle aylık almamak, ölüm aylığı bağlanması için aranan şarttır²³.

1479 sayılı Kanun, kız çocuklarının hak sahipliği sıfatını kazanmalarını, **04.10.2000-07.08.2001 arası ölüm ve 02.08.2003-30.09.2008 arası ölüm için**, yaşları ne olursa olsun evli olmamaya, evli olmakla beraber sonradan boşanmaya veya dul kalmaya, 1479 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik Kanunları kapsamında çalışmamaya, bu Kanunlar kapsamındaki çalışmalarından dolayı asli sigortalı geliri veya aylığı almama şartına bağlamıştır. SGK'ya göre ölüm tarihinin 04.10.2000 öncesi veya 07.08.2001-01.08.2003 tarihleri arası olması halinde, kız çocuğunun hak sahipliği için geçimini sağlayacak başka bir gelirin olmaması yeterlidir.²⁴

SGK uygulamasına göre, SSİY geçici md.4'te yer alan düzenlemenin yürürlüğe girdiği **05.12.2017 tarihi öncesi için** kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanması için aranan şartlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:²⁵

Aylık Statüsü	Ölüm tarihi	Kız Çocukları İçin Hak Sahipliği Koşulları
4/1-a, 4/I-b, 4/I-b.4, 4/I-c, Banka Sandığı	30.09.2008 sonrası	-Türkiye'de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

²² Tuncay/Ekmekçi, s. 554. Başbuğ, s.262. Sözer, s.459. Köme Akpulat, s.403.

²³ Özdamar, s.3.

²⁴ Özdamar, s.4.

²⁵ Özdamar, s. 5

SSK (506)	01.10.2008 öncesi	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Emekli Sandığı (5434)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-c Sigortalısı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-c Kapsamında Aylık Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Bağ-Kur (1479)	04.10.2000 öncesi veya 08.08.2001-01.08.2003 arası	1 Ekim 2016 tarihi öncesindeki uygulama: -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak -Geçimini Sağlayacak Başka Bir Geliri Olmamak (Gelirleri Toplamının Brüt Asgari Ücretten Fazla Olmaması)
	04.10.2000 öncesi veya 08.08.2001-01.08.2003 arası	1 Ekim 2016 tarihinden itibaren uygulama: -Türkiye’de/Yurt Dışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
	04.10.2000-07.08.2001 arası veya 02.08.2003-30.09.2008 arası	-Türkiye’de/Yurt Dışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

Tarım Bağ-Kur (2926)	04.10.2000 öncesi veya 08.08.2001- 01.08.2003 arası	-Türkiye’de/Yurt Dışında Sigortalı Çalışmamak -Herhangi bir statüde aylık almamak (ölüm gelir/aylığı dahil) -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
	04.10.2000- 07.08.2001 arası veya 02.08.2003- 30.09.2008 arası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Tarım SSK (2925)	08.09.1999 öncesi	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Herhangi bir statüde aylık almamak (ölüm gelir/aylığı dahil) -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
	07.09.1999 sonrası	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Banka Sandıkları (faal veya SGK’ya devredilen)	Ölüm tarihinin önemi yok	-Türkiye’de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli sigortalı geliri/aylığı almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), 05.12.2017 tarihinden önce ölen sigortalının kız çocuklarına aylık bağlanması için aranan şartları ölüm tarihinde yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre belirlemiş iken 05.12.2017 tarihinde yapılan değişiklik ile aylık bağlanma şartlarını hak sahipliğinin kazanıldığı tarihteki şartları esas alarak belirlemiştir. Konu **05.12.2017 tarihi sonrası** için aşağıdaki tabloda açıklanmaktadır:²⁶

Aylık Statüsü	Ölüm tarihi	Kız Çocukları İçin Hak Sahipliği Koşulları
SSK-Tarım SSK- Bağ-Kur-Tarım Bağ-Kur, 4/1-(a), 4/I-(b), 4/I-(b.4), 4/I-(c), Banka Sandıkları (faal veya SGK'ya devredilen)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Türkiye'de/Yurtdışında Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak
Emekli Sandığı (5434)	Ölüm tarihinin önemi bulunmuyor.	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-c Sigortalısı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-(c) Kapsamında Aylık Almamak -Evlenmemiş, boşanmış, dul kalmış olmak

cc. Malul Çocuklar

5510 sayılı Kanununun 34. maddesi uyarınca bu Kanununun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan malul çocuklar hak sahibi olabilecektir. Ölüm aylığı, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirip malul olduğu anlaşılan çocuklara bağlanacaktır. Malul çocuklarda, yaş, öğrencilik veya evli olmama gibi ek şartlar aranmamaktadır²⁷. Bu halde malul kız çocuklar evli dahi olsa ya da malul erkek çocuklar 40 yaşında da olsa ölüm aylığı almaya devam edeceklerdir.

Hak sahibi malul çocukların çalışma gücünün en az %60'ını kaybedip kaybetmediklerinin tespitinde Maluliyet Tespit İşlemleri Yönetmeliği eki Arıza/Hastalık Listesi esas alınacaktır²⁸. Ölen sigortalıların hak sahibi çocuklarının maluliyet durumlarının tespiti talep tarihinde yürürlükte bulunan tıbbi mevzuata göre yapılacaktır.

Malul çocuğa ilişkin Kurum sağlık kurulu kararında kontrol muayenesi gerek kalmadığı tespit edilir²⁹. Eğer kararda kontrol muayenesi gerekmediği tespit edilmiş ise sigortalının ölümü ve malul çocuğun ölüm aylığı talebinde bulunması halinde, rapor tarihine bakılmaksızın mevcut kurul kararı aylık bağlama işlemlerinde dikkate alınacak ve malul çocuklardan yeni bir rapor istenmeyecektir. Daha sonra geride kalan diğer ebeveyninin de ölümü üzeri-

²⁷ **Tuncay/Ekmekçi**, s. 555. **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s.629. **Korkusuz/Uğur**, s.392. **Başbuğ**, s.262. **Doğan Yenisey**, s.153. **Arıcı**, s.393. **Sözer**, s.447.

²⁸ 2018/38 sayılı Genelge 4. Kısım 6. Bölüm 7.1

²⁹ **Yücel**, s.346.

ne anne/babadan dolayı ikinci bir ölüm aylığına hak kazanması durumunda söz konusu kurul kararı dikkate alınacak ve yeni bir değerlendirme istenmeyecektir. Ancak, kontrol muayenesi gerektiği tespit edilmiş ise bu tarih sisteme işlenecektir ve çocuk belirtilen tarihte kontrol muayenesine gönderilecektir³⁰.

dd. Çocukların Pay Oranı

Ölen sigortalının geride kalan hak sahiplerinin ikincisi ise çocuklarıdır. Çocukların aylık oranı her iki ebeveynlerini de kaybedip kaybetmediklerine göre değişmektedir. 5510 sayılı Kanununun 34. maddesine göre tek ebeveynini kaybeden çocuklara; bu Kanununun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

- 1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya,
- 2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirip malul olduğu anlaşılanların veya,
- 3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının, her birine %25'i

oranında aylık bağlanır.

Ancak sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle, ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden başka aylık alan hak sahibi bulunmayanların her birine %50 oranında aylık bağlanır.

O halde örneğin,

- Hak sahibi olarak geride kalan çalışan dul eş ve 1 çocuğun bulunması halinde Eşe (%50), Çocuğa (%25) oranında aylık bağlanacaktır.
- Hak sahibi durumunda anasız ve babasız 2 çocuğun bulunması durumunda 1. Çocuğa (%50), 2. Çocuğa (%50) oranında aylık bağlanacaktır.
- Şayet çocuklar dul kalan eş ile sigortalının ortak çocukları değilse, çalışmayan dul eşin ve 2 üvey çocuğun bulunması durumunda; Eşe (%75): 6/14, 1. Çocuğa (%50): 4/14, 2. Çocuğa (%50): 4/14 oranında aylık bağlanacaktır. Ancak dul eş çalışıyor ise aynı örnekte Eşe (%50): 4/12, 1. Çocuğa (%50): 4/12, 2. Çocuğa (%50): 4/12 oranında aylık bağlanacaktır³¹.

³⁰ 2018/38 sayılı Genelge 4. Kısım 6. Bölüm 7.6

³¹ **SGK**, Eğitim Notu, s.18.

C. ANA BABA

Ölen sigortalının geride kalan hak sahiplerinden sonuncusu ana ve babasıdır. Kanunda sarıh bir biçimde ana ve babadan söz edildiği için üvey ana ve baba, kayınvalide ve kayınpeder, büyükanne ve büyükbaba ölüm aylığından yararlanamaz³². Nitekim Yargıtay kararları da aynı doğrultudadır³³. Ayrıca evlat edinen de hak sahibi değildir. Yani evlatlığın evlat edinenden ölüm aylığı alabilmesine karşılık, evlat edinen evlatlığından ölüm aylığı alamaz³⁴. Yargıtay da evlat edineni evlatlığın geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler kapsamında görmemektedir³⁵.

5510 sayılı Kanununun 34. maddesinde ölen sigortalıların hak sahibi ana ve babalarına aylık bağlanması için kümülatif bir biçimde,

- eş ve çocuklardan artan hissenin bulunması,
- diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması,
- her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması şartları aranmaktadır.

Ancak ana babanın 65 yaşın üstünde olması halinde artan hisse şartı aranmamaktadır. Artan hisse olmaması nedeniyle aylık bağlanamayan ana babanın 65 yaşını doldurması halinde, bu yaşı doldurdukları tarihi takip eden aybaşından itibaren ölüm aylığı bağlanmaktadır.

Ayrıca 5434 sayılı Kanunda olduğu gibi ananın evli olmaması şartı, 5510 sayılı Kanunda bulunmamaktadır.

Ana babanın her türlü kazanç ve iradına dâhil olduğu halde, aldığı gelir ve aylıklara dâhil edilmeyen birtakım kazançları olabilir. Zira "aylık"tan kastedilen uzun vadeli sigorta kollarından bağlanan aylıklardır. Ana babaya;

- 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Hakkında Kanun,
- 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Hakkında Kanun,
- 442 sayılı Köy Kanunu,

³² **Çenberci**, s.175. **Hüseyinli/Aktuğ**, s.137. **Caniklioğlu**, s.40. **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s.615. **Tuncay/Ekmekçi**, s. 556. **Uşan**, s.232. **Korkusuz/Uğur**, s.388. **Doğan Yenisey**, s.154. **Tuncay**, s.1233.

³³ "...sigortalının hak sahibi konumunda olmayı gerektirir bir soybağı bulunmadığı, Medeni Kanununun 500. maddesi hükmünün de davacı Fatma'nın hak sahibi sayılmayacağı yaklaşımını desteklediği..." yönünde Y.10.HD. E. 2003/9540, K. 2004/460 T.27.01.2004

³⁴ **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s.615. **Korkusuz/Uğur**, s.388. **Doğan Yenisey**, s.154. **Sözer**, s.459. **Uşan**, s.232. **Tuncay**, s.1233.

³⁵ Y.10.HD. E.1982/3232, K.1982/4567, T. 26.10.1982. **Çenberci**, s.647; **Güzel/Okur/Caniklioğlu**, s.616.

- 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun,
- 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun,
- 5269 sayılı Sivas Kongresince Seçilen Temsil Heyeti Üyeleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin Birinci Döneminde Bulunan Üyelere Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Hakkında Kanun,
- 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılması Hakkında Kanun,
- 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun,

kapsamında bağlanan aylıkların bu anlamdaki aylık ya da gelir olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Ancak bahsedilen bu Kanunlar uyarınca ana babaya bağlanmış olan ödenekler ana babanın her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması şartının tespitinde dikkate alınmaktadır³⁶.

Her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması şartları arandığı için ana babanın gelir tespitinin yapılması gerekmektedir. SGK gelir/aylık almama durumunu ana ve baba için ayrı ayrı değerlendirmektedir. Ancak gelir tespitini, hanedeki kişi başına düşen kazançta göre yapmaktadır. Kazanç ve iratların tespitinde ana ve babanın gerek aynı çocuktan gerekse diğer çocuklarından aldığı gelir veya aylık miktarlarını da dâhil etmektedir³⁷. Gelir tespitinde eşlerin ayrı ayrı değerlendirilmesine rağmen diğer eşin kazancının da gelir olarak toplanması aylık bağlanmasını zorlaştırmaktadır³⁸. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi madde hükümde yer alan “kazanç” ve “gelir” tutarları belirlenirken, anne ve baba yönünden ayrı ayrı değerlendirme yapılmasının gerektiği yönünde karar ittihaz etmektedir³⁹. Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin kararlarında da benzer yönde hüküm tesis edilmektedir. Örneğin bir kararında davacı anneye 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra vefat eden oğlundan ölüm aylığı bağlanmasına esas kazanç tespitinde eşinin gelirinin dikkate alınmayacağı⁴⁰ yönünde, bir başka kararında sigortalının babasının almakta olduğu aylık ve gelirin birlikte yaşadığı eşi konumundaki hak sahibi anneye herhangi bir etkisinin bulunmadığı, geliri bulunmayan anneye ölüm aylığı bağlanması gerektiği⁴¹ yönünde görüş bildirmiştir. Kanaatimizce Yargıtay kararlarında isabetli bir

³⁶ 2018/38 sayılı Genelge Birinci kısım, Dördüncü bölüm 2.2.3. **Ergin /Ertan**, s.2331.

³⁷ 2018/38 sayılı Genelge 1.kısım 4. Bölüm 2.2.4

³⁸ **Söylemez**, s.97. **Ergin/Ertan**, s.2330.

³⁹ Y.10.HD. E.2014/28032, K.2015/6632, T.7.4.2015.

⁴⁰ Y.21.HD. E.2018/2271, K.2018/8822, T. 29.11.2018. **Balcı**, s.85-87.

⁴¹ Y.21.HD. E.2016/5218, K.2017/6816, T. 26.9.2017. **Balcı**, s.88-90.

biçimde hüküm tesis edilmektedir⁴². Zira yukarıda da belirtildiği üzere Kanunda hüküm bulunmayan bir konuda genelge ile hak sahiplerinin aleyhine sınırlayıcı bir düzenleme getirilemez.

Belirtilmelidir ki ana babaya daha sonra artan hissenin oluşması veya daha sonra aylık kazançlarının asgari ücretin net tutarının altına düşmesi durumunda aylık bağlanacaktır.

Ana ve babanın ölüm aylığında toplam pay oranı %25'tir. Yani her ikisi de hak sahibi ise %12,5 oranında pay sahibidirler. Ancak yalnızca biri hak sahibi ise onun oranı %25'tir. Ana ve babanın ölüm aylığı talebi esnasında artan hisse bulunmama ile birlikte daha sonra artan hissenin ortaya çıkması halinde kendilerine aylık bağlanacak, artan hissenin ortadan kalkması halinde aylıkları kesilecektir⁴³.

Geride kalan eş konusunda da anlatıldığı üzere ölen sigortalıdan geride kalan hak sahibi olarak çalışmayan eşin, 1 ortak çocuğun, ana ve babasının bulunması durumunda;

Eşe (%50): 4/8,

Çocuğa (%25): 2/8,

Anaya (%12,5): 1/8,

Babaya (%12,5): 1/8 oranında aylık bağlanacaktır.

Hak sahibi olarak çalışmayan eşin, 2 eşle ortak çocuğun, daha önceki evliliğinden ana babasız kalmış 1 çocuğun ve 65 yaşından büyük ana ve babasının bulunması durumunda;

Eşe (%50): 4/14

1. Ortak Çocuğa (%25): 2/14

2. Ortak Çocuğa (%25): 2/14

1. Önceki Evlilikten olan Çocuğa (%50): 4/14

Ana (%12,5): 1/14

Baba (%12,5): 1/14

oranında aylık bağlanacaktır⁴⁴.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen md. 4/1 (a) bendi kapsamındaki sigortalıdan dolayı artan hisse olmadığı için ölüm aylığı bağlanamayan ana veya babanın SSİY geçici madde 4 hükmü uyarınca 5/12/2017 tarihinden sonra talepte bulunması halinde, hak sahipliği koşulları Kanunun 34.

⁴² Aynı yönde **Ergin/Ertan**, s.2336.

⁴³ 2018/38 sayılı Genelge, Birinci kısım 4. Bölüm 6.3.

⁴⁴ **SGK**, Eğitim Notu, s.19.

maddesi hükümlerine göre değerlendirilecek ve koşulların oluşması halinde, 05/12/2017 tarihini takip eden aybaşından itibaren (1.1.2018) ölüm aylığı bağlanacaktır. Bu durumda hisselenir 506 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacağından ana ve babanın her birinin hissesi %25 olarak alınacak ve diğer hak sahiplerinin hisselerinden orantılı olarak indirim yapılacaktır⁴⁵.

Anne-baba için ölüm aylığı bağlanması koşulları aşağıdaki şekilde tabloleştirilebilir:⁴⁶

Sigorta Statüsü	Ölüm tarihi	Anne-Baba İçin Hak Sahipliği Koşulları
4/1-a, 4/1-b, 4/1-c, SSK, Bağ-Kur	30.09.2008 sonrası	-Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
SSK	06.08.2003 ile 01.10.2008 arası	-Sigortalı olmayı gerektirir çalışması olmamak -Gelir ve/veya aylık almamak -Artan hisse olması
SSK	06.08.2003 öncesi	-Geçimi sigortalı tarafından sağlanması -Artan hisse olması
Emekli Sandığı (5434)	Farketmez (Hizmeti +10 Yıl)	-Devlet Memuru Olmamak (5434 veya 5510, m.4/I-c Sigortalısı Olmamak) -5434 veya 5510, m.4/I-c Kapsamında Aylık Almamak -Baba İçin: 65 Yaşın Üstünde ve Muhtaç Olmak (Geliri Asgari Ücretin Altında Olması) veya Malül Olmak -Anne İçin: Sigortalının ölüm tarihinde, dul ve muhtaç olması,

⁴⁵ SGK, Eğitim Notu, s.8.

⁴⁶ Göktaş/ Özdamar, s.4.

Emekli Sandığı (5434)	Farketmez (Hizmeti 5-10 Yıl Arası)	-Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak -Kişi Başına Düşen Geliri Asgari Ücretin Altında Olması -Artan Hisse Bulunması (+65 Yaş Hariç)
Bağ-Kur	- 04.10.2000 öncesi veya - 08.08.2001-01.08.2003 arası	-Geçimi sigortalı tarafından sağlanması (kişi başına düşen gelirler toplamı brüt asgari ücretin altında olması) -Artan hisse olması
	04.10.2000-07.08.2001 arası 02.08.2003-30.09.2008 arası	-Türkiye’de Sigortalı Çalışmamak -Asli Sigortalı Geliri/Aylığı veya Ölen Çocuklar Hariç Ölüm Aylığı/Geliri Almamak

D. AYLIKLARDAN ORANTILI İNDİRİM YAPILMASI VE ÖLÜM AYLIĞINDA AYLIK BAĞLAMA ORANI

5510 sayılı Kanun md. 34’e göre hak sahiplerine bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirim yapılır.

Sosyal Güvenlik Kurumunun uygulamasında hak sahiplerinin aylık bağlama oranları bayağı kesir biçiminde gösterilmektedir. Bu bayağı kesirlerin hesabında hesap, tek ve çift pay esasına göre de yapılabilir. Bu yöntemde, %25 hisseli hak sahiplerine bir pay, yüzde elli hisseli hak sahiplerine iki pay verilerek paylar toplanır ve aylık, pay sayısına bölünür. Bulunan miktar hak sahiplerine bir veya iki pay olarak dağıtılır⁴⁷. Böylece örneğin %75 oranı 6/8, %50 oranı 4/8, %25 oranı 2/8 ve %12,5 oranı 1/8 olarak belirlenir. Hisselerin toplamında pay paydadandan büyük olursa sigortalının aylığının aşıldığından söz edilir. Örneğin geride kalan olarak çalışan eş, 3 ortak çocuk, 2 eski eşinden ana babasız kalan çocuğun bulunması durumunda;

Eşe (%50): 4/18

1. ortak çocuğa (%25): 2/18

2. ortak çocuğa (%25): 2/18

⁴⁷ Güzel/Okur/Caniklioğlu, s.635.

3. ortak çocuğa (%25): 2/18

1. önceki evlilikten olan çocuğa (%50): 4/18

2. önceki evlilikten olan çocuğa (%50): 4/18 oranında aylık bağlanacaktır⁴⁸.

O halde çocuk sayısı 2 veya daha fazla ise 65 yaşın aşılması hariç ana baba hak sahibi olamayacaktır. 65 yaşından büyük ana baba olması ve çocuk sayısının da 2 veya daha fazla olması durumunda oran aşılmış olacak ve paylardan orantılı indirimle gidilecektir⁴⁹.

E. ÖLÜM AYLIKLARINDA ALT SINIR UYGULAMASI

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan 506 sayılı Kanunda ve 1479 sayılı Kanunda, ölüm aylıkları için bir alt sınır aylık öngörülmüştür. Kanunda yer alan bu düzenleme gereği ilk defa 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalılığı bulunan sigortalının ölümü halinde hesaplanan/ödenen aylığı geçmemek üzere hisseden bağımsız olarak alt sınır aylık üzerinden ölüm aylığı ödenmesi gerekmektedir.

506 sayılı Kanunun 96 ıncı maddesinde düzenlenen alt sınır aylık miktarında 4447 sayılı Kanunda değişiklik yapılmış olduğundan, ilk defa 1.1.2000 tarihinden önce sigortalılığı bulunan sigortalının ölümü halinde hak sahibine, 1999/Aralık döneminde ödenen alt sınır ölüm aylığı dikkate alınarak ve sigortalı aylığını da geçmemek üzere ödeme yapılması gerekmektedir.⁵⁰

2008/EKİM ÖNCESİ ÖLEN 4/I-(a) KAPSAMINDAKİ SİGORTALILARIN HAK SAHİPLERİNE BAĞLANMASI GEREKEN ALT SINIR AYLIK TUTARLARI

Yıl	Ay	Zam Oranı	Alt Sınır Aylık	Alt Sınır Ölüm Aylığı			
				Tek Hak sahibi (80%)	Eş (60%)	Çocuk (30%)	Anne Baba (%45)
1999	Aralık	1,059	79.590.000	63.672.000	47.754.000	23.877.000	35.815.500
2000	Ocak	1,049	84.285.810	67.428.648	50.571.486	25.285.743	37.928.615
2000	Şubat	1,037	88.415.815	70.732.652	53.049.489	26.524.745	39.787.117
2000	Mart	1,029	91.687.201	73.349.761	55.012.321	27.506.160	41.259.240
2000	Nisan	1,023	94.346.130	75.476.904	56.607.678	28.303.839	42.455.758

⁴⁸ SGK, Eğitim Notu, s.19.

⁴⁹ Tuncay/Ekmekçi, s. 560. Güzel/Okur/Caniklioğlu, s.631. Korkusuz/Uğur, s.392.

⁵⁰ Tablolar, 2018/38 sayılı Genelge esas alınarak, Genelgenin yayın tarihi sonrası dönemler için aylık artışlarına göre Murat Özdamar tarafından hazırlanmıştır.

2000	Mayıs	1,022	96.516.091	77.212.873	57.909.655	28.954.827	43.432.240
2000	Haziran	1,007	98.639.445	78.911.556	59.183.667	29.591.834	44.387.750
2000	Tem-muz	1,022	99.329.922	79.463.938	59.597.953	29.798.977	44.698.464
2000	Ağustos	1,022	101.515.181	81.212.145	60.909.109	30.454.554	45.681.830
2000	Eylül	1,031	103.748.515	82.998.812	62.249.109	31.124.555	46.686.830
2000	Ekim	1,031	106.964.719	85.571.775	64.178.831	32.089.416	48.134.122
2000	Kasım	1,037	110.280.626	88.224.501	66.168.376	33.084.188	49.626.280
2000	Aralık	1,025	114.361.010	91.488.808	68.616.606	34.308.303	51.462.452
2001	Ocak	1,025	117.220.036	93.776.029	70.332.022	35.166.011	52.749.013
2001	Şubat	1,018	120.150.537	96.120.430	72.090.322	36.045.161	54.067.739
2001	Mart	1,061	122.313.247	97.850.598	73.387.948	36.693.974	55.040.958
2001	Nisan	1,103	129.774.356	103.819.485	77.864.614	38.932.307	58.398.457
2001	Mayıs	1,051	143.141.115	114.512.892	85.884.669	42.942.335	64.413.498
2001	Haziran	1,031	150.441.312	120.353.050	90.264.787	45.132.394	67.698.586
2001	Tem-muz	1,024	155.104.993	124.083.994	93.062.996	46.531.498	69.797.242
2001	Ağustos	1,029	158.827.513	127.062.010	95.296.508	47.648.254	71.472.376
2001	Eylül	1,059	163.433.511	130.746.809	98.060.107	49.030.053	73.545.075
2001	Ekim	1,061	173.076.089	138.460.871	103.845.653	51.922.827	77.884.234
2001	Kasım	1,042	183.633.731	146.906.985	110.180.239	55.090.119	82.635.173
2001	Aralık	1,032	191.346.348	153.077.078	114.807.809	57.403.904	86.105.850
2002	Ocak	1,053	197.469.432	157.975.546	118.481.659	59.240.830	88.861.237
2002	Şubat	1,018	207.935.312	166.348.250	124.761.187	62.380.594	93.570.883
2002	Mart	1,012	211.678.148	169.342.518	127.006.889	63.503.444	95.255.158
2002	Nisan	1,021	214.218.286	171.374.629	128.530.972	64.265.486	96.398.220
2002	Mayıs	1,006	218.716.871	174.973.497	131.230.123	65.615.061	98.422.583
2002	Haziran	1,006	220.029.173	176.023.338	132.017.504	66.008.752	99.013.118
2002	Tem-muz	1,014	221.349.349	177.079.479	132.809.609	66.404.805	99.607.197
2002	Ağustos	1,022	224.448.240	179.558.592	134.668.944	67.334.472	101.001.698
2002	Eylül	1,035	229.386.102	183.508.882	137.631.661	68.815.831	103.223.735
2002	Ekim	1,033	237.414.616	189.931.693	142.448.770	71.224.385	106.836.566

2002	Kasım	1,029	245.249.299	196.199.439	147.149.579	73.574.790	110.362.173
2002	Aralık	1,016	252.361.529	201.889.223	151.416.917	75.708.459	113.562.676
2003	Ocak	1,026	256.399.314	205.119.451	153.839.588	76.919.794	115.379.679
2003	Şubat	1,023	263.065.697	210.452.558	157.839.418	78.919.709	118.379.550
2003	Mart	1,031	269.116.209	215.292.967	161.469.725	80.734.863	121.102.280
2003	Nisan	1,021	277.458.812	221.967.050	166.475.287	83.237.644	124.856.451
2003	Mayıs	1,016	283.285.448	226.628.358	169.971.269	84.985.634	127.478.436
2003	Haziran	-0,2	287.818.016	230.254.413	172.690.810	86.345.405	129.518.091
2003	Temmuz	-0,4	287.818.016	230.254.413	172.690.810	86.345.405	129.518.091
2003	Ağustos	1,002	287.818.016	230.254.413	172.690.810	86.345.405	129.518.091
2003	Eylül	1,019	288.393.653	230.714.922	173.036.192	86.518.096	129.777.127
2003	Ekim	1,014	293.873.132	235.098.506	176.323.879	88.161.940	132.242.893
2003	Kasım	1,016	297.987.356	238.389.885	178.792.414	89.396.207	134.094.293
2003	Aralık	252,36+75 x 1,1	302.755.154	242.204.123	181.653.092	90.826.546	136.239.802
2004	Ocak	1,1	360.097.681	304.578.146	221.558.593	110.779.296	166.168.943
2004	Temmuz	1,1	396.107.449	335.035.960	243.714.452	121.857.226	182.785.838
2005	Ocak	1,06	419,87	355,14	258,33	129,17	193,75
2005	Temmuz	1,06	445,06	376,45	273,83	136,92	205,38
2006	Ocak	1,03	458,42	387,74	282,04	141,03	211,54
2006	Temmuz	1,043699	478,45	404,53	294,25	147,14	220,78
2007	Ocak	1,05	502,38	424,76	308,96	154,5	231,82
2007	Temmuz	1,0387	521,81	441,35	321,05	160,53	240,79
2008	Ocak	1,02	532,25	450,18	327,47	163,75	245,61
2008	Temmuz	1,072	570,57	482,59	351,05	175,53	263,29
2008	Ekim	+4,69 SYZ	575,26	487,28	354,18	177,09	265,64
2009	Ocak	1,0384	597,35	505,99	367,78	183,89	275,84
2009	Temmuz	1,0183	608,28	515,25	374,51	187,26	280,89

2010	Ocak	60 TL- (1,0462)	668,28	563,25	410,51	205,26	307,89
2010	Tem- muz	1,0359	692,27	583,47	425,25	212,63	318,94
2011	Ocak	60 -(1,04)	752,27	631,47	461,25	230,63	345,94
2011	Tem- muz	1,04	782,36	656,73	479,7	239,86	359,78
2012	Ocak	1,0679	835,48	701,32	512,27	256,15	384,21
2012	Tem- muz	1,0195	851,77	715	522,26	261,14	391,7
2013	Ocak	1,0414	887,03	744,6	543,88	271,95	407,92
2013	Tem- muz	1,04	922,51	774,38	565,63	282,83	424,37
2014	Ocak	1,0327	952,68	799,7	584,13	292,08	441,34
2014	Tem- muz	1,057	1.006,98	845,28	617,44	308,73	463,08
2015	Ocak	1,0233	1.030,44	864,98	631,83	315,92	473,87
2015	Tem- muz	1,0476+100 Sey.	1.100,00	922,54	674,2	337,11	505,65
2016	Ocak	1,0386+100 Sey.	1.242,46	1.038,15	760,22	380,12	570,17
2016	Tem- muz	1,0363	1.287,56	1.075,83	787,82	393,92	590,86
2017	Ocak	1,0476	1.348,46	1.126,72	825,08	412,55	618,82
2017	Tem- muz	1,0589	1.427,88	1.193,08	873,68	436,85	655,27
2018	Ocak	1,0569	1.509,13	1.260,97	923,39	461,71	692,55
2018	Tem- muz	1,0917	1.647,52	1.376,60	1.008,06	504,05	756,06
2019	Ocak	1,1019	1.815,40	1.516,88	1.110,78	555,41	833,1
2019	Tem- muz	1,0501	1.906,35	1.592,88	1.166,43	583,24	874,84
2020	Ocak	1,065	2.030,26	1.696,42	1.242,25	621,15	931,7
2020	Tem- muz	1,0575	2.147,00	1.793,96	1.313,68	656,87	985,27
2021	Ocak	1,0837	2.326,70	1.944,11	1.423,64	711,85	1067,74

2021	Temmuz	1,0845	2.523,31	2.108,39	1.543,94	772,00	1157,96
2022	Ocak	1,2547	3.166,00	2.645,40	1.937,18	968,63	1452,89
2022	Temmuz	1,4235	4.506,80	3.765,73	2.757,58	1378,84	2068,19
2023	Ocak	1,3	5.858,84	4.895,45	3.584,85	1792,49	2688,65
2023	Temmuz	1,25	7.323,55	6.119,31	4.481,06	2240,61	3360,81
2024	Ocak	1,4925	10.930,40	9.133,07	6.687,98	3344,11	5016,01
2024	Temmuz	1,2473	13.633,49	11.391,68	8.341,92	4171,11	6256,47

İlk defa 1.1.2000 tarihinden önce sigortalı olan ancak ölüm tarihi 1.10.2008 tarihinden sonra olan sigortalının hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıklarında ödenecek alt sınır tutarının sigortalının aylığını geçmemesi gerekmektedir. Alt sınır aylık tutarının sigortalının aylığını geçmesi halinde, hak sahibine sigortalı aylığının tamamının ödenmesi gerekecektir.

Yıl	Ay	Zam Oranı	Tek Hak sahibi (80%)	Eş (60%)	Çocuk (30%)	Anne Baba (%45)
2008	Ekim	-	482,59	351,05	175,53	263,29
2009	Ocak	1,0384	501,12	364,53	182,27	273,41
2009	Temmuz	1,0183	510,29	371,2	185,61	278,41
2010	Ocak	60 TL	558,29	407,2	203,61	305,41
2010	Temmuz	1,0359	578,33	421,82	210,92	316,37
2011	Ocak	60 TL	626,33	457,82	228,92	343,37
2011	Temmuz	1,04	651,38	476,13	238,08	357,1
2012	Ocak	1,0679	695,61	508,46	254,25	381,35
2012	Temmuz	1,0195	709,17	518,37	259,21	388,79
2013	Ocak	1,0414	738,53	539,83	269,94	404,88
2013	Temmuz	1,04	768,07	561,42	280,73	421,07
2014	Ocak	1,0327	793,18	579,78	289,9	434,84
2014	Temmuz	1,057	838,4	612,83	306,45	459,65
2015	Ocak	1,0233	857,93	627,11	313,59	470,36

2015	Temmuz	1,0476	921,07	673,69	336,88	505,3
		+100S				
2016	Ocak	1,0386	1036,62	759,69	379,88	569,8
		+100S				
2016	Temmuz	1,0363	1074,25	787,27	393,67	590,48
2017	Ocak	1,0473	1125,06	824,51	412,29	618,41
2017	Temmuz	1,0589	1191,33	873,07	436,57	654,83
2018	Ocak	1,0569	1259,12	922,75	461,41	692,09
2018	Temmuz	1,0917	1374,58	1.007,37	503,72	755,55
2019	Ocak	1,1019	1514,65	1110,02	555,05	832,54
2019	Temmuz	1,0501	1590,53	1165,63	582,86	874,25
2020	Ocak	1,065	1693,91	1241,4	620,75	931,08
2020	Temmuz	1,0575	1791,31	1312,78	656,44	984,62
2021	Ocak	1,0837	1941,24	1422,66	711,38	1067,03
2021	Temmuz	1,0845	2105,27	1542,87	771,49	1157,19
2022	Ocak	1,2547	2641,48	1935,84	967,99	1451,93
2022	Temmuz	1,4235	3760,15	2755,67	1377,93	2066,82
2023	Ocak	1,3	4888,2	3582,37	1791,31	2686,87
2023	Temmuz	1,25	6110,25	4477,96	2239,14	3358,59
2024	Ocak	1,4925	9119,55	6683,36	3341,92	5012,7
2024	Temmuz	1,2473	11374,81	8336,15	4168,38	6252,34

İlk defa 1.1.2000 tarihinden önce sigortalı olan ve 1.5.2014 tarihinde yaşlılık aylığı bağlanan, 1.5.2015 tarihinde 850,00 TL tutarlı aylık almakta iken ölen sigortalının hak sahibine; tek hak sahibi alt sınır aylık 857,93 TL olduğundan, sigortalının aylığının tamamı olan 850,00 TL tutar ödenecektir. 2015/ Temmuz döneminde bu sigortalının 5510, geçici m.65 hükmü gereği 2015/ Temmuz dönemine taşınmış aylığı önce %4,76 oranında artış ve sonra seyyanen 100 TL artışla 990,46 TL tutara yükseleceğinden bu kez tek hak sahibine 2015/ Temmuz dönemine ait alt sınır aylık olan 921,07 TL tutarında ödeme yapılacaktır.

506 sayılı Kanununun alt sınır ölüm aylığını düzenleyen 96 ıncı maddesinde yer alan %70 ibaresi 4447 sayılı Kanunla %35'e düşürüldüğü için 1.1.2000-30.9.2008 tarihleri arasında sigortalı olup 5510 sayılı Kanunun yürürlük ta-

rihinden sonra ölen sigortalının hak sahiplerine ödenecek alt sınır aylıkları oldukça azalmıştır. Bu dönemde ilk defa sigortalı olanların hak sahiplerine ödenecek alt sınır aylık tutarı da sigortalının aylığını geçemeyecektir.

Yıl	Ay	Zam Oranı	Tek Hak sahibi (80%)	Eş (60%)	Çocuk (30%)	Anne Baba (%45)
2008	Ekim	-	186,27	139,68	69,84	104,76
2009	Ocak	1,0384	193,42	145,05	72,52	108,79
2009	Temmuz	1,0183	196,96	147,71	73,86	110,79
2010	Ocak	60 TL	244,96	183,71	91,86	137,79
2010	Temmuz	1,0359	253,75	190,31	95,16	142,74
2011	Ocak	60 TL	301,75	226,31	113,16	169,74
2011	Temmuz	1,04	313,82	235,36	117,69	176,53
2012	Ocak	1,0679	335,13	251,34	125,68	188,52
2012	Temmuz	1,0195	341,67	256,24	128,13	192,2
2013	Ocak	1,0414	355,81	266,84	133,43	200,16
2013	Temmuz	1,04	370,04	277,51	138,77	208,17
2014	Ocak	1,0327	382,14	286,58	143,3	214,98
2014	Temmuz	1,057	403,93	302,93	151,48	227,23
2015	Ocak	1,0233	413,34	309,99	155,01	232,52
2015	Temmuz	1,0476	513,02	384,75	192,39	288,59
		+100S				
2016	Ocak	1,0386	612,82	459,6	229,82	344,73
		+100S				
2016	Temmuz	1,0363	635,07	476,28	238,16	357,24
2017	Ocak	1,0473	665,11	498,81	249,43	374,14
2017	Temmuz	1,0589	704,28	528,19	264,12	396,18
2018	Ocak	1,0569	744,35	558,24	279,15	418,72
2018	Temmuz	1,0917	812,61	609,43	304,75	457,12
2019	Ocak	1,1019	895,41	671,53	335,80	503,70
2019	Temmuz	1,0501	940,27	705,17	352,62	528,94

2020	Ocak	1,065	1.001,39	751,01	375,54	563,32
2020	Temmuz	1,0575	1.058,97	794,19	397,13	595,71
2021	Ocak	1,0837	1.147,61	860,66	430,37	645,57
2021	Temmuz	1,0845	1.244,58	933,39	466,74	700,12
2022	Ocak	1,2547	1.561,57	1.171,12	585,62	878,44
2022	Temmuz	1,4235	2.222,89	1.667,09	833,63	1.250,46
2023	Ocak	1,3	2.889,76	2.167,22	1.083,72	1.625,60
2023	Temmuz	1,25	3.612,20	2.709,03	1.354,65	2.032,00
2024	Ocak	1,4925	5.391,21	4.043,23	2.021,82	3.032,76
2024	Temmuz	1,2473	6.724,46	5.043,12	2.521,82	3.782,76

Ölen sigortalının 4/I-(b) kapsamında bulunması halinde, hak sahibine bağlanacak olan 1.10.2008 dönemi öncesine ait kısmi aylık tutarı 2003/Aralık dönemindeki 1:basamağın %45 inin tek hak sahibi ise %80'inden iki hak sahibi ise %90'undan az olamayacaktır. Buna göre ölen sigortalının hak sahibine ödenecek 2003/Temmuz dönemine ait kısmi aylık tutarı tek hak sahibi için $246,39 \times \%45 \times \%80 = 88,70$ TL tutardan, iki hak sahibi için $99,78$ TL tutardan az olamayacak, bu döneme ait alt sınır aylık ölüm yılına taşınacak ve ancak bu aylıkla kanunun yürürlüğe girdiği döneme ait kısmi aylık toplamı her halde sigortalının aylığını geçemeyecektir.

